

AB-TÜRKİYE

GÜMRÜK BİRLİĞİ TİCARETİ ARTIRDI, ANCAK GÜÇLENDİRİLMESİ GEREKİYOR

Türkiye ekonomisi son 15 yıl içerisinde bir dönüşüm geçirmiş ve bugün yüksek gelir eşiğine ulaşmış görünüyor. Birçok kişi 1995 yılının sonlarında Avrupa Birliği (AB) ile imzalanan Gümrük Birliği'nin (GB) Türkiye'nin bu dönüşümünde kilit bir katalizör rolü oynadığını savunuyor.

Bu anlaşma ne kadar önemlidir ve hangi kanallarla Türkiye'nin ekonomik ilerlemesini etkilemiştir? Ayrıca, küresel ekonomideki değişiklikler ve bölgesel serbest ticaret anlaşmalarındaki artış göz önüne alındığında, GB Avrupa ile

Türkiye arasında hâlâ bir entegrasyon aracı mıdır? Türkiye ekonomisinin daha fazla modernizasyonuna hâlâ katkıda bulunabilir mi? GB yeni gerçekliklere nasıl uyarlanmalıdır ve mevcut sorunlar nasıl çözülmelidir?

Tüm bu sorular Avrupa Komisyonu'nun talebi üzerine Dünya Bankası (World Bank) tarafından kısa süre önce hazırlanan "AB-Türkiye Gümrük Birliği Değerlendirmesi" başlıklı raporda ele alınıyor. Raporun resmi tanıtımı 8 Nisan 2014'te İstanbul, 10 Nisan 2014'te Brük-

Melih Özsöz
İKV Genel Sekreter Yardımcısı ve
Araştırma Müdürü

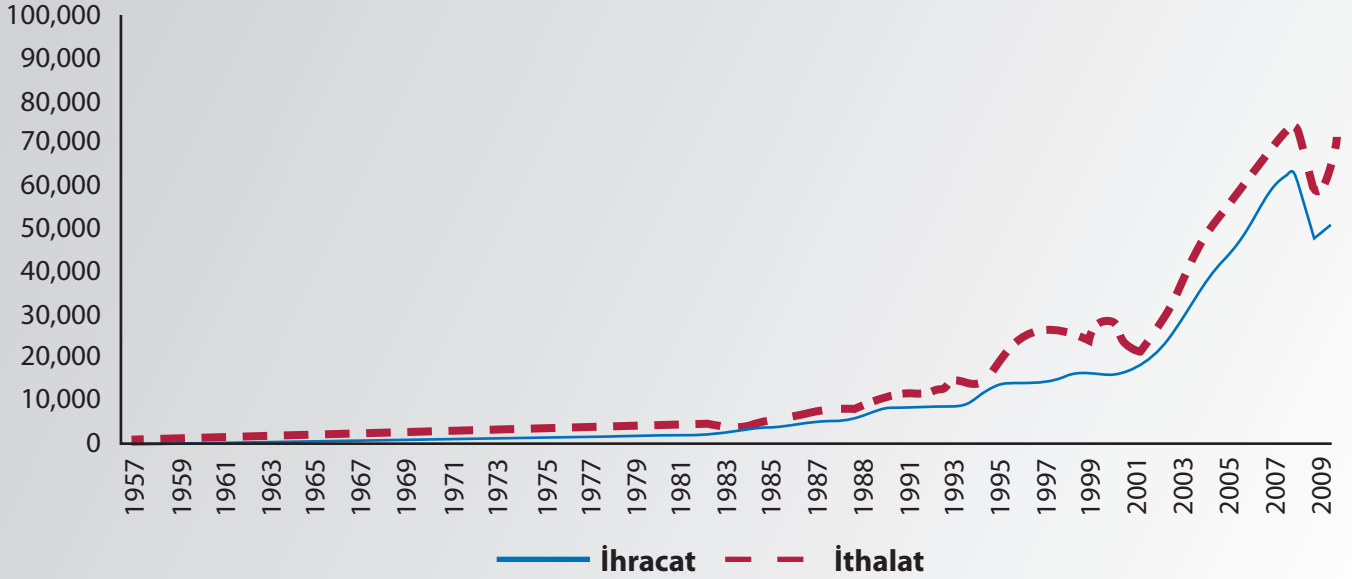
Dünya Bankası uzmanları tarafından yayımlanan yeni rapora göre, Türkiye-AB arasındaki GB basit bir STA'nın sağlayabileceğinden çok daha büyük faydalar getirdi. Ancak taraflar arasındaki ticaretin artırılabilmesi için halen çok şey yapılabilir. Özellikle taraflar arasındaki ticaretin hizmetler ve tarımsal ticareti kapsayacak şekilde genişletilmesi gerekiyor.

sel'de yapıldı.

Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilen ve Dünya Bankası uzmanlarının hazırladığı "AB-Türkiye Gümrük Birliği Değerlendirmesi" başlıklı raporda, GB'nin ilk uygulamaya girdiği zamandan bugüne kadar geçen sürede yaklaşık 20 yıllık süreçte bu öncü anlaşmanın sağladığı etkiler mercek altına alınıyor. Rapora göre, ekonomik analizler bir serbest ticaret anlaşması (STA) yapılmış olması halinde, Türkiye'nin AB'ye ihracatının %7,2, Türkiye'nin AB'ye ihracatının ise %4,2 düşük olacağını özel-

Gümrük Birliği yürürlüğe girdiğinden bu yana Türkiye'nin AB ile olan ticareti **dört kat arttı** (milyon ABD doları)

Kaynak: IMF Ticaretin Yönü İstatistikleri

likle ortaya koyuyor. Aynı zamanda, iki taraf arasındaki ikili ticaretin değeri önemli oranda artmasına rağmen, küresel ekonomideki değişiklikler, GB'nin ele alması gereken yeni sorunlar doğurduğuna dikkat çekiliyor. Bu bağlamda GB'de spesifik olarak, sanayi ürünlerinin çoğunu kapsayan ticaret düzenlemesinin tarım ve hizmetleri de kapsayacak şekilde genişletilmesi ve üçüncü ülkeler ile yapılacak STA'lar için paralel müzakerelerin resmileştirilmesine ihtiyaç duyulduğu belirtiliyor.

Dünya Bankası'nın Uluslararası Ticaret Biriminde Kıdemli Ticaret Ekonomisti olarak görev yapan ve raporun başyazarı olan Ian Gillson, bu değişikliklerin her iki tarafın küresel ticaretteki artışa, yükselen piyasa ekonomilerinin artan rolüne ve AB'nin doğuya doğru genişlemesine uyum sağlamasına yardımcı olacağını belirtiyor. Gillson sözlerine şöyle devam ediyor:

"1995 yılından bu yana küresel ekonomide bazı tektonik değişimler yaşandı. Bugün artık Türkiye ile AB arasındaki ticaret ilişkilerinin belirli bölümlerinin acil olarak yeniden düşünülmesi gerekiyor. Daha fazla entegrasyona ihtiyaç duyuluyor."

TÜRKİYE-AB ARASINDAKİ TİCARETİN ARTMASININ ÖNÜNDEKİ ENGELLER

Rapora göre, ticaret ilişkisinin hizmetler ticaretini de kapsayacak şekilde geniş-

► Dünya Bankası Türkiye Direktörü Martin Raiser, raporun yazılma amacını İstanbul'da düzenlenen toplantıda açıkladı.

▼ Brüksel'de düzenlenen etkinliğe Avrupa Politika Çalışmaları Merkezi (CEPS) ev sahipliği yaptı.

◀ Genişlemeden Sorumlu Avrupa Komisyonu Üyesi Stephan Füle, raporun başyazarı Ian Gillson ile tanıtım toplantısında.

letilmesi statik bazda tahmini olarak 1,1 milyar dolar düzeyinde bir kazanım sağlaması öngörülmüyor. Hizmetler sektörü Türkiye'nin GSYH'sının %60'ını oluşturuyor, ancak sektör GB kapsamında yer almıyor. Bazı kilit sektörlerde, hizmetler ticaretiyle ilgili düzenlemelerin açıklık düzeyi Türkiye ile AB ülkeleri arasında farklılık gösteriyor, dolayısıyla serbestleştirme ve uyumlaştırma yoluyla ticareti artırmak için halen kullanılmayan bir potansiyel mevcut.

Tarım Türkiye'nin GSYH'sının %10'unu oluşturuyor ve şu anda GB'nin kapsamı dışında. Bazı önlemler Türkiye'nin tarım ürünleri için yüksek derecede bir ithalat koruması sağlıyor. Ortalama "en çok kayırlan ülke (MFN)" tarifesi %41,7 ile yüksek bir düzeyde ve tarife kotalarıyla fiyat düzenlemeleri de tarımsal ticareti engelliyor. Ancak, rapora göre, tarafların ikili tarım ticaretini serbestleştirilmesi halinde, zeytin ve domates gibi bazı ürünlerde Türk ihracatçıları Akdeniz ülkelerinde daha rekabetçi hale gelebilir. Bunun uygulanabilir olması için,

Türkiye'nin gıda güvenliği, veterinerlik ve bitki sağlığı konularındaki AB kurallarıyla uyumlu hale gelmesi gerekiyor.

Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) çok taraflı ticaret müzakerelerinin Doha Turu'ndaki yavaş ilerleme karşısında, hem Türkiye hem de AB STA'ları bir politika önceliği haline getirmiştir. GB'nin mevcut tasarımı kapsamında, Türkiye'nin AB'nin üçüncü ülkelerle olan müzakerelerinde masaya oturmasına izin verilmiyor. Türkiye'nin aynı ülkelerle aynı anlaşmaları yapabileceği halinde bu bir sorun oluşturmayacak, ancak her zaman paralel anlaşmalar da yapılamıyor. Örneğin, Türkiye, AB ile STA imzalayan Cezayir, Güney Afrika veya Meksika'yla bir anlaşmaya varamadı. Gillson bu konuda şunları belirtiyor:

"Bu asimetri potansiyel olarak her iki taraf için de oldukça maliyetlidir. Bu durum, mevcut GB düzenlemesi kapsamındaki faydaların kilit bir kaynağı olarak kaldırılmış olan menşe kontrollerinin tekrar uygulamaya konulması riskini doğurmaktadır."

Raporda ayrıca taşımacılık kotaları, iş vizeleri ve ticaret politikası savunma araçları gibi Türkiye ile AB arasındaki ticaretin artmasının önündeki bir dizi başka engeller de değerlendirilmekte ve ticaretin önündeki bu caydırıcı etkenlerin nasıl aşılabileceğiyle ilgili öneriler sunuluyor.

Dünya Bankası'ndan Türkiye-AB Gümrük Birliği'ni yeni bir boyuta taşıma çağrısı

Dünya Bankası, Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği anlaşmasının güncellenme müzakerelerine ışık tutacak raporunu açıkladı. Raporunda, Gümrük Birliği'nin kapsamının genişletilmesi ve Türkiye'nin AB'nin üçüncü ülkelerle serbest ticaret müzakerelerine paralel müzakerelerinin resmi hale getirilmesi öneriliyor.

Avrupa Komisyonu'nun talebi üzerine hazırlanan "Türkiye-AB Gümrük Birliği Değerlendirmesi" raporunda, Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği (GB) anlaşmasında tarafların dile getirdikleri sıkıntı ve eksiklikler dikkate alınarak günümüz küresel ticaretine uyumlu hale getirilmesine yönelik öneriler yer alıyor.

AB ile Türkiye'nin tarım ürünlerinde

serbest ticarete geçmesinin Türkiye'nin genel tarım ihracatı ve ithalatına etkisini ortaya koyan bir çalışmaya raporda yer verildi. Başlıca tarımı ürünlerinin ölçüldüğü çalışmada, Türkiye'nin şeker ihracatı artacak ama süt ürünleri ithalatı da patlayacak.

Rapor henüz AB veya Türkiye tarafından resmen onaylanmasa ve yalnızca Dünya Bankası'nın görüşlerini yansıtsa da, GB'nin güncellenmesi için müzakerelere temel oluşturması hedefleniyor.

Müzakereler için ön görüşmeler, Avrupa Komisyonu'nun ticaretten sorumlu üyesi Karel De Gucht'un Şubat ayı sonunda Türkiye'ye gerçekleştirdiği ziyaretle başladı. Raporun içeriği ana başlıklar altında şöyle özetlenebilir:

1. Türkiye-AB arasındaki GB öncü bir girişim olmuştur ve halen bir benzeri bulunmamaktadır:

1995 yılında uygulamaya konulan GB, AB ile Türkiye arasındaki ticaret ilişkilerinde çok önemli bir an olarak tarihe geçmiştir. Türkiye ile olan GB, AB'nin üye olmayan bir devletle gerçekleştirdiği ilk işleyen GB olmuştur ve AB'nin hukuk sisteminin bir bölümünü başka bir ülkeyle paylaşmak için gerçekleştirdiği girişimlerden birisidir. Türkiye ayrıca aday ülke statüsüne kavuşmadan önce AB ile GB'ye giren üç ülkeden biridir. GB kapsamında, Türkiye çoğu sanayi ürünü ve tarımsal ürünlerin endüstriyel bileşenleri için AB'nin ortak gümrük tarifesi (CET) kabul etmiştir ve hem AB hem de Türkiye ikili ticaretlerinde denk bir etkiye sahip olacak şekilde tüm gümrük vergilerini, miktar sınırlamalarını ve harçları kaldırmayı kararlaştırmıştır.

2. AB-Türkiye arasındaki ticaret entegrasyonu son 20 yılda önemli ölçüde artmıştır:

İki taraf arasındaki ikili ticaretin değeri 1996 yılından bu yana dört kattan fazla artmıştır. AB'den Türkiye'ye olan doğrudan yabancı yatırım (DYY) akışındaki artış da, Türk ve Avrupalı şirketler arasındaki ürün ağlarındaki entegrasyondaki derinleşme gibi önemli düzeyde gerçekleşmiştir. GB bu gelişmeleri desteklemiş ve çoğu sanayi ürünündeki ithalat tarifelerinin düşürülmesi yoluyla söz konusu dönemde Türkiye'nin üretkenlik artışına katkıda bulunmuştur. GB aynı zamanda kalite altyapısını geliştirerek ve Türkiye'deki teknik düzenlemelerde Türk tüketiciler için de yararlı olacak şekilde yapılan reformları kolaylaştırarak AB müktesebatıyla uyum süresine yardımcı olmuştur. GB ayrıca Türk Gümrük İdaresi'nin (TGI) modernizasyonu gibi yollarla Türkiye'de ticaretin kolaylaştırılmasına ve gümrük reformuna önemli bir ivme kazandırmıştır. Bu iyileşmeler Türkiye için büyük ekonomik öneme sahiptir ve Türkiye'nin son 10 yıldaki güçlü ihracat performansının merkezinde yatmaktadır.

3. GB, Türkiye'nin sanayi ürünlerine uyguladığı tarifeler için cıpa sağladığından ve ikili ticarete menşe kurallarına duyulan ihtiyacı ortadan kaldırdığından dolayı AB ile Türkiye arasında yapılabilecek bir serbest ticaret anlaşmasından (STA) daha fazla fayda sağlamıştır:

Kısmi denge modeli (SMART) kullanıldığında ve menşe kurallarıyla ilgili maliyetler değer bazında %2 ile 6 arasında varsayıldığında, Türkiye'nin AB'ye

olan ihracatının STA kapsamında %3-7,2 arasında daha düşük olacağı ortaya çıkmaktadır. Menşe kurallarının daha kısıtlayıcı olması ve Türkiye'nin sanayi ürünlerine yönelik %4,2 daha düşük olacağı veya Türkiye'nin sanayi ürünlerine uyguladığı ithalat tarifelerini 1993 seviyelerine gelecek şekilde değiştirmesi ve menşe kurallarının daha az kısıtlayıcı olması halinde AB'nin Türkiye'ye ihracatının %0,7 daha yüksek olacağı öngörülmektedir.

4. Bununla birlikte, değişen küresel ekonomi GB'nde bazı tasarım kusurlarını ortaya çıkarmaktadır:

GB'nin 1995 sonrası dönemdeki uygulaması, Türkiye'nin ekonomik büyüme modelinde önemli değişiklikler ve küresel ekonomide tektonik değişikliklerle rastlaşmıştır. Bu dönemde küresel ticarete şimdiye kadar görülmemiş boyutta bir artış yaşanmıştır ve bunda büyük ölçüde yükselen piyasa ekonomilerinin artan zenginliği ve AB'nin doğruya doğru genişlemesi rol oynamıştır. Bu değişen dinamiklerden karşılıklı olarak faydalanmak her iki taraf için de önemli bir mekanizma olmuştur. Bununla birlikte, GB küresel ticaret entegrasyonunun değişen dinamiklerine cevap verme bakımından giderek daha az donanımlı hale gelmektedir. GB'nin bir zamanlar çok az rahatsız edici olan tasarım unsurları artık daha bağlayıcı hale gelmeye başlamaktadır. Dolayısıyla, GB'nin her iki taraf için daha iyi sonuçlar verecek ve değişen küresel ticaret ortamından tamamen yararlanmalarını sağlayacak şekilde işleyebilmesi için değişikliklere ihtiyaç duyulmaktadır.

5. 2000'li yıllarda AB'nin Doğu Avrupa'ya doğru genişlemesi, Türkiye-AB ticaret ilişkisini yöneten çerçevenin acil bir şekilde yeniden düşünülmesi ihtiyacının altını çizen bir başka temel gelişmedir:

Bu gelişme hem Türkiye hem de başka ülkeler için fırsatlar ve zorluklar sunmaktadır. Türkiye için genişleyen bir AB, GB kapsamında yararlanılabilecek genişleyen bir pazar anlamına gelmektedir. Aynı zamanda AB üyelerinin daha gelişmiş ve daha büyük pazarları için artan rekabet anlamına gelmektedir. AB ile daha derin entegrasyona bağlılığın sürdürülmesi gerekecektir. Aksi takdirde Türkiye entegrasyon faydalarını yeni AB üyelerine bırakma riskiyle karşı karşıya kalacaktır. Bu değerlendirmede sunulan kanıtlar Türkiye'nin AB'ye yüksek teknoloji ihracatı bakımından daha şimdiden yeni AB üyelerinin (örneğin Macaristan) gerisinde kaldığını göstermektedir. AB'ye katılmak isteyen komşu ülkeler bakımından, AB üyeliği sadece Türkiye için bir kilit amaç olmamıştır, onun üzerinde Doğu ve Orta Avrupa ülkesi katılım yolunda Türkiye'yi

geçmiştir ve şu anda ekonomik entegrasyon bakımından doğu ve güneydeki diğer komşuların bile gerisinde kalması söz konusu olabilir. Türkiye'nin deneyimi göz önüne alındığında, komşu ülkelerin çıkaracakları ders, nihai amaçları olan AB'yle entegrasyona ulaşma olasılığını önceden iyi bir şekilde kalibre etmeleri gerektiğidir. AB'yle yakınsama sürecinin diğer tüm hususların önünde tutulacağına dair açık ve güvenilir bir kararlılık olmadığı sürece, düzenleyici yakınsama beklenen faydaları vermeyebilir.

6. Dünya Ticaret Örgütü Doha Turu Çok Taraflı ticaret müzakerelerindeki yavaş ilerleme karşısında, hem Türkiye hem de AB daha fazla STA yapılmasını bir politika önceliği olarak belirlemiştir: Bu politika değişikliği, AB'nin üçüncü ülkeler ile STA müzakerelerinde bulunabilmesi ancak Türkiye'nin AB üyesi olmaması sebebiyle müzakerelerde masaya oturmasına izin verilmemesi bakımından GB tasarımında önemli bir asimetri ortaya çıkarmıştır. Bu durum iki tarafın da ticaret ortaklarından aynı anlaşmayı elde edebilmesi halinde özellikle sorun yaratmamaktadır. Ancak, uygulamada, üçüncü ülkelerle her zaman paralel anlaşmalar yapılmadığından dolayı (örneğin AB-Meksika Anlaşması) Türkiye için güç bir durum doğurmuştur. Bu asimetri, yokluğu GB'den elde edilen faydalarının kilit bir kaynağını oluşturan

menşe kontrollerinin yapılmasını riske attığından dolayı her iki taraf için de potansiyel olarak oldukça maliyetlidir.

7. GB'nin tarım ve hizmetleri de kapsayacak şekilde genişletilmesi her iki taraf için de önemli faydalar sağlayacaktır: Türkiye'nin GSYH'sinde tarım %10'luk, hizmetler ise %60'lık bir paya sahiptir, ancak bu sektörler GB'nin kapsamı dışında bırakılmıştır. Türkiye'nin ortalama tarımsal MFN (en fazla kayırılan ülke) tarifesi çok yüksektir (%41,7). Tarımsal ticaret aynı zamanda tarife kotalarına ve fiyat düzenlemesine tabidir. Bu durum hem AB hem de Türkiye'de yüksek derecede bir koruma yaratmıştır. İkili tarımsal ticaretin serbestleştirilmesi ve tarım için AB'nin ortak gümrük tarifesinin kabul edilmesi, Türkiye'nin bazı ürünlerdeki ithalat korumasında önemli bir azalma ve tarımsal istihdamda düşüş anlamına gelecektir. AB'deki Akdeniz ülkeleri Türk yağları ve domatesiyle daha fazla rekabet etmek durumunda kalırken, diğer üye ülkelerden Türkiye'ye hayvansal ürün ihracatı artacaktır. Bununla birlikte, Türkiye ile AB arasında tarımsal ürün hareketindeki artış, Türkiye'nin gıda güvenliği, veterinerlik ve bitki sağlığı konularındaki AB kurallarını ne kadar hızlı bir şekilde kabul edeceğine ve uygulayacağına kritik bir şekilde bağlı olacaktır. Hizmetler bakımından, Türkiye neredeyse tüm AB üye devletleriyle potansiyelin altında ticaret yapmaktadır ve bu durum bu alanda ticaretin artırılması konusunda kullanılmayan bir potansiyelin mevcut olduğunu göstermektedir. Genel olarak, Türkiye ve AB'deki hizmetler ticareti düzenleme rejimleri benzer açıklık düzeylerine sahiptir ve bu durum iki taraf arasında ticaret entegrasyonunu kolaylaştırabilir. Bununla birlikte, önemli sektörel farklılıklar da mevcuttur. Perakende hizmetler ve bazı taşımacılık hizmetleri bakımından AB Türkiye'den daha yüksek kısıtlayıcılık endekslerine sahiptir. Öte yandan, mesleki hizmetler ve raylı hizmetler bakımından Türkiye AB'den daha kısıtlayıcıdır.

8. Türkiye'nin AB'yle olan ticaretinde sürekli büyümenin sağlanması için daha fazla reforma ihtiyaç duyulmaktadır:

Artan ticaret, artan miktarda ve değerinde malın hareketini gerektirmektedir. Dolayısıyla, özellikle transit olmak üzere, GB kapsamındaki malların serbest dolaşımını sınırlayan kara yolu taşımacılığı izinleri, tıpkı ikili ticareti sınırlayan Ticaret Politikası Savunma Araçlarının (TDI) kullanımı gibi kilit bir endişe kaynağı oluşturmaktadır. İş amacıyla seyahat eden kişilere ilişkin AB vizelerinin algılanan kısıtlayıcılığı da benzer bir şekilde endişe kaynağıdır. Bu üç alanın hepsinde politika eylemi gerekmektedir (en azından GB kapsamında yer alan ürünlerin sevkiyatında.)

AB üye devletlerinin Türk meslek üyelerine uyguladıkları ve çok fazla evrak işi ve yüksek ücretler barındıran mevcut vize rejimi de AB-Türkiye arasındaki iş ve ticaret ilişkilerinde önemli sonuçlar doğurmaktadır. Türk şirket yöneticilerinin ve iş insanlarının AB'yle ticaret yapabilmek için yoğun bir şekilde seyahat etmesi gerekmektedir. Basit belge gereklilikleriyle önceden yeterliliği saptanan iş insanları için uzun süreli ve çoklu giriş olanağı tanıyan özel bir vize kategorisinin oluşturulması ikili ticaret üzerinde olumlu bir etki yaratacaktır. Son olarak, Türkiye ile AB'nin birbirlerinden son dönemde kullandıkları ve ekonomik olarak önemli Ticaret Politikası Savunma Araçları kullanımları ticareti tehdit edebilir. Türkiye-AB, 1 milyar dolardan daha fazla mal ticaretini etkileyen Ticaret Politikası Savunma Araçlarına sahiptir veya hâlihazırda önerilmektedir. Potansiyel olarak önemli düzeydeki bu etkiyi azaltmak için, soruşturmaların başlatılmasından önce bu önlemlerin kullanımıyla ilgili olarak taraflar arasında daha fazla istişare yapılması gerekmektedir.

9. Mevcut veya genişletilmiş bir GB'nin faydalarının en üst düzeye çıkarılması için, karar verme ve katılımdaki asimetrilerin düzeltilmesi gerekmektedir:

GB ile ilgili kararlarda Türkiye'nin katılım ve istişare sürecindeki asimetriler başlangıçtaki anlaşma tasarımıyla kaynaklanmaktadır. Başlangıçta anlaşmanın Türkiye tam AB üyeliğine doğru ilerlerken geçici bir düzenleme olması bekleniyordu. Örneğin Türkiye, AB politikaları ve mevzuatıyla uyumlaşmayı sağlamakla yükümlü olmakla birlikte, GB anlaşmasındaki resmi hükümler Türkiye'nin karar verme sürecine değil, kararların şekillendirilmesiyle ilgili hükümler düzgün şekilde uygulanmamış ve kullanılmamıştır, bu da uyumsuzluk riskini

artırmıştır. Dolayısıyla, GB'nin her iki taraf için faydalarının en üst düzeye çıkarılabilmesi ve Türkiye'nin tam AB üyeliğine geçiş sürecinde GB'nin yeni alanları kapsayacak şekilde genişletilmesi halinde benzer sorunların ortaya çıkmasının önlenmesi için, anlaşmanın daha dengeli bir şekilde işleminin sağlanması gerekmektedir. Bu noktada ilk uygulanabilecek en iyi çözüm katılım müzakerelerini ilerletmek olacaktır. AB üyeliği, müktesebatın geliştirilmesinde Türkiye'ye doğrudan girdi sağlama ve oy kullanma olanağı sağlayarak bu asimetrileri ortadan kaldıracaktır. Bununla birlikte hâlihazırda mevcut olmayan istişare ve bilgi paylaşımı mekanizmalarının geliştirilmesi gibi, bu asimetrilerin etkilerinin azaltılabilmesi için her iki tarafça atılabilecek bazı uygulamaya dönük adımlar bulunmaktadır.

10. AB müktesebatının Türkiye mevzuatına aktarılmasında şeffaflığı sağlayacak resmi bir mekanizmaya ihtiyaç duyulmaktadır:

Bu mekanizma "bildirim açığının" azaltılmasına yardımcı olacak ve GB kapsamındaki teknik düzenlemelerin uyumlaştırılması çalışmalarının sürdürülmesini sağlayacaktır. Aynı zamanda, AB'deki paydaşların (örneğin gümrük, piyasa gözetimi, ihracatçılar) Türkiye'nin uyum durumunu daha iyi bilmelerine ve 1/95 sayılı kararın 9'uncu maddesini uygulamalarına (yani uyumlaştırılmayan sektörlerdeki Türk ürünleri için AB sertifikası istemelerine) yardımcı olacaktır. Bazı istisnalar bulunmakla birlikte, Türkiye GB'nin kapsadığı alanlarda teknik düzenlemelerini AB müktesebatıyla uyumlaştırmıştır. Ancak, özellikle bazı Eski Yaklaşım direktifleriyle ilgili belirli alanlarda uyumlaşmanın olmaması ve sürekli uyumlaşmanın sağlanamaması, özellikle müktesebatın gelişmesiyle birlikte ticaretin önünde engeller yaratabilir. Güncelliğini yitiren prosedürler müktesebata uyum sürecini olumsuz etkilemektedir. AB ve Türkiye, Türk mevzuatına aktarılabilecek düzenlemelerin bir listesini en son 1997 yılında yayımlamıştır. Mevcut ilgili AB mevzuat stokunun kaydını tutan ve uyumlaşma durumunu belirleyen resmi bir mekanizma "bildirim açığının" kapatılmasına yardımcı olacak, uyumlaşma düzeyini yükseltecek ve işletmelere mevcut kurallar hakkında açıklık sağlayacaktır.

11. Çeşitli taraflar arasındaki paralel müzakereler için resmi yapıların geliştirilmesi, ortak ticaret politikalarının formülasyonundaki dengesizliklerin giderilmesine yardımcı olacaktır:

AB'nin STA imzaladığı üçüncü ülkeler bazen

Türkiye'yle STA imzalamayı reddetmektedir. Bunun sonucunda, bu ülkelerden ithal edilen ürünler AB üzerinden ticaretin saptırılması yoluyla Türkiye'ye gümrüksüz bir şekilde girebilirken, Türk şirketleri bu pazarlara otomatik karşılıklı erişim imkânına sahip olamamıştır. GB'nin kilit faydalarından biri, AB ile Türkiye'nin yeterli katılımı olmaksızın üçüncü ülkelerle ticaret anlaşmaları müzakere etme ve imzalama sürecindeki asimetriler, ticaretin saptırılmasını önlemek amacıyla menşe kontrollerinin yapılmasını riske etmektedir. Özellikle ABD ve Kanada gibi büyük ülkelerle AB arasındaki STA'ların artması Türkiye için potansiyel kayıpların artması riskini doğurmaktadır. Ortak ticaret politikasının oluşturulmasında, taraflar arasında ikili diyalogun geliştirilmesine yönelik iyi yönetilen paralel müzakereler bu sorunun çözülmesine yardımcı olacaktır. AB ile Türkiye'nin STA müzakerelerini yaklaşık olarak aynı zamanda başlatmasını ve sonuçlandırmasını sağlamayı amaçlayan ve üçüncü ülkelerle temel AB müzakerelerini yansıtan paralel müzakereler en akla yatkın çözüm olacaktır. Bu süreç kapsamında, Türkiye Maddesi, üçüncü ülkelerin belirlenen, bir süre zarfında Türkiye'yle STA imzalamalarını sağlayacak şekilde güçlendirilebilir.

Aynı zamanda, her iki taraf, AB STA'ları bağlamında Türkiye menşeli olan GB'de serbest dolaşımda olan malların, AB STA'larının ikili kümülasyon hükümleri bağlamında AB menşeli olarak kabul edilmesini düşünmelidir.

12. İşleyen bir İhtilaf Çözüm Mekanizması'nın (İÇM) uygulanması GB'nin piyasa erişim yükümlülüklerinin ve ticaret imtiyazlarının yeniden dengelenmesine yardımcı olacaktır: Böylece herhangi bir anlamda ticaret anlaşmasında kaçınılmaz olarak ortaya çıkan çeşitli "ticareti bozucu etkenleri" ortadan kaldıracaktır. GB kapsamındaki mevcut İÇM, sadece koruma önlemlerinin süresiyle ilgili anlaşmazlıklarla sınırlı olduğundan dolayı etkili değildir.* Daha geniş bir çeşitliliğe sahip olası ihtilaflar için tek bir tarafın dava açabileceği bir ihtilaf çözüm mekanizmasına geçiş, ticareti bozucu etkenlerin ortadan kaldırılmasında daha etkili olacaktır. Örneğin, Meksika'nın son zamanlarda ABD pazarındaki kara yolu taşımacılık hizmetleri için ihracat erişim eksikliği sorununu çözmek için NAFTA İÇM'sini kullanması, GB için uygun olabilecek bir çerçeve sunmaktadır. Ancak, GB kapsamındaki alanlarda ortak ticaret politikasının ve teknik düzenlemelerin oluşturulmasıyla ilgili mevcut asimetriler eşzamanlı olarak giderilmediği taktirde AB ile Türkiye arasındaki yeni bir İÇM'nin uygulanması zor olacaktır. Bu örneğin, AB'nin Türkiye'yle yeterli bir istişare yapmadan kanunları tek taraflı olarak değiştirmesi ve daha sonra İÇM'de uyumsuzluk gerekçesiyle Türkiye'ye dava açma olasılığını engelleyecektir.

*Ankara Anlaşması'yla kurulan mekanizma bu önlemlerle sınırlı değildir, ancak her iki tarafın rızasıyla tetiklenebilmektedir.

Hisarcıklıoğlu AB ve Gümrük Birliği'ne “haksız rekabeti önleyelim” çağrısında bulundu

Türkiye-AB Gümrük Birliği Değerlendirme Raporu tanıtım toplantısında konuşan TOBB Başkanı ve Eurochambres Başkan Yardımcısı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, raporun Türk özel sektörünü yıllardır dile getirdikleri sorunların haklılığını tescillediğini belirterek, “Türk özel sektörünün Gümrük Birliği içinden veya dışından haksız rekabete maruz kalması önlenmeli” dedi.

Türkiye-AB Gümrük Birliği Değerlendirme Raporu'nun İstanbul'da yapılan tanıtım toplantısına TOBB Başkanı ve Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği (Eurochambres) Başkan Yardımcısı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, AB Türkiye Delegasyonu Temsilci Yardımcısı Bela Szambodi, Dünya Bankası Türkiye Direktörü Martin Raiser, Ekonomi Bakanlığı AB Genel Müdürü Murat Yapıcı ve iş dünyasından çok sayıda temsilci katıldı.

Toplantının açılış konuşmasını yapan TOBB Başkanı ve Eurochambres Başkan Yardımcısı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Türkiye'nin AB ile GB'ne bundan tam 18 yıl önce, 1996 yılında adım attığını ve GB'nin kapsamının Ortaklık Konseyi kararıyla belirlendiğini anımsatan Hisarcıklıoğlu şunları söyledi:

“GB, Türkiye-AB ortaklık ilişkisinin bir aşamasıdır. Ankara Anlaşması'nda tam üyeliğe kadar öngörülen, ‘geçiş döneminin’ sonudur. Nihai aşamadır ama maalesef çeşitli sebeplerle ‘nihai aşama’ bir türlü nihayete ermemiştir ve üyelik sürecinin bir aşaması olarak tasarlanan GB, 20 yıla merdiven dayamıştır.”

AB'nin ürün bazında oldukça yüksek standartlara sahip olduğunu ve pazara girişin bu standartlar sebebiyle kolay olmadığını belirten Hisarcıklıoğlu, sürecin başında bu

▲ TOBB Başkanı ve Eurochambres Başkan Yardımcısı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, AB ülkelerine ABD ile parafalayacağı STA'ya Türkiye'yi de dâhil etmeye çağırıyor.

sebeple Türk üreticisinde ciddi bir endişenin hâkim olduğunu anlattı. “Ancak zaman içinde gördük ki, GB sağladığı yapısal değişim ve getirdiği yeni rekabet zihniyeti, Türkiye'nin dönüşümünde önemli bir rol oynadı. GB, Türkiye'nin ekonomik dönüşümünde bir mihenk taşıdır” dedi.

“EKONOMİK TEMELLER DEĞİŞTİ”

Son yıllarda dünyada GB'nin kurulduğu ekonomik temellerin değiştiğini anlatan Hisarcıklıoğlu, “Türkiye AB ile GB anlaşmasını imzalarken, AB 15 ülkedeydi. Sonra AB değişti. AB'nin hızla gelişen, Türkiye ile benzer gelir ve üretim koşullarına sahip 13 yeni üyesi oldu. Gelişmiş Avrupa pazarlarından pay almak isteyen GB içindeki ülke sayısı katlanarak arttı. 1995'te yani GB'ye girdiğimiz yıl, 15 AB ülkesinin toplam ithalatından aldığımız pay %1,7'yd. GB üyeliğinden sonra 2004 yılında AB pazarındaki payımız %2,7 ile zirveye ulaştı” dedi.

AB'ye 10 yeni ülkenin katıldığı 2004 yılının ardından AB pazarında Türkiye için kayıpların başladığını vurgulayan Hisarcıklıoğlu, Türkiye'nin 2004 yılında zirveye ulaşan payının %2,2'ye kadar düştüğünü ifade etti.

“TÜRK ÖZEL SEKTÖRÜ REKABETE HAZIR”

GB'nin, Türkiye'nin yeni AB ülkelerine karşı rekabet koşullarını korumak üzere tasarlanmadığına dikkat çeken Hisarcıklıoğlu, “Yeni ortaklarımız AB'de serbestçe gezerken, biz transit kara yolu kotalarıyla boğuşmaya başladık. Rakip iş insanları AB pasaportuyla gezerken, Türk iş insanları vize çilesiyle boğuşmaya devam etti. Biz AB'nin karar alma süreçlerinde, istişari bile yer almazken, yeni AB üyeleri ortak AB hukukunun avantajlarını yaşadılar” diye konuştu.

Bu değerlendirmeleri, yeni AB ülkelerinden kaynaklı rekabete karşı çıktığı için yapmadığının altını çizen Hisarcıklıoğlu, konuşmasına şöyle devam etti:

“Aksine biz Türk özel sektörü olarak her türlü rekabete hazırız. Sanayimize ve girişimcilerimize sonuna kadar güveniyoruz. Anlatmak istediğim AB'nin değişen yapısına rağmen, GB'de Türkiye'nin ve Türk özel sektörünün haklarını koruyacak düzenlemelerin bir türlü yapılmamasıdır. Bürokratik manevralarla iş insanları için vize konusunun, Türk TIR'ları için transit belgesi konusunun bile bir türlü çözülememesidir. Türk özel sektörü olarak, AB'nin değişen koşullara göre hakkımızı teslim edeceğine inanıyor ve bu konuların çözülmesini talep ediyoruz.”

“TÜRKİYE'Yİ TTIP'E DÂHİL ETMEK AB'YE DÜŞÜYOR”

TOBB Başkanı ve Eurochambres Başkan Yardımcısı Hisarcıklıoğlu, küresel krizden ardından AB'nin hız verdiği yeni nesil serbest ticaret anlaşmalarının GB açısından çok daha önem arz ettiğini, GB'ye rağmen AB'ye tam üye olmadığı için Türkiye'nin bu anlaşmalara dâhil olmadığını dile getirerek, şunları söyledi:

“Üçüncü ülkelerin malları rahatça Türkiye'ye gelirken, Türk mallar oraya gidemiyor.

HİSARCILKLIĞI'DAN DAHA ADİL BİR GB OLUŞTURULMASI İÇİN ÖNERİLER

GB'yle ilgili tartışılması gereken konular bulunduğunu anlatan Hisarcıklıoğlu, bu çerçevede, zamanlaması son derece önemli olan bu raporu hazırladıkları için Dünya Bankası'na ve bu raporu Dünya Bankası'ndan talep ettikleri için Avrupa Komisyonu'na teşekkürlerini ileterek, rapora yönelik önerilerini şöyle sıraladı:

- Türkiye ile AB arasında, danışma mekanizmaları güçlendirilmeli ve çeşitlendirilmelidir.
- Türkiye'nin ve Türk özel sektörünün GB içinden veya dışından haksız rekabete maruz kalması önlenmeli.
- ABD dâhil, üçüncü ülkelerle gerçekleştirilen STA müzakerelerinde, Türkiye'nin de eş zamanlı müzakere yürütmesi sağlanmalıdır.
- Transit taşımacılığa öncelik verilerek, kara yolu taşımacılığı serbestleştirilmelidir.
- Türkiye-AB GB ilişkisinin geleceği için, İşleyen bir 'Anlaşmazlıkların Çözümü Mekanizması' oluşturulmalıdır.
- İş dünyası için vize sorunu kaldırılmalıdır.

◀ TOBB Başkanı ve Eurochambres Başkan Yardımcısı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, GB'nin Türkiye'yi AB ekonomisiyle yakınlaştıran bir araç olduğunu belirtti.

Son yıllarda birçok Latin Amerika ve Uzak Doğu ülkesiyle anlaşmalar imzalandı ya da mevcut anlaşmalar genişletildi. Özellikle Kore ve Meksika'yla yapılan anlaşmaları ve etkilerini çok tartıştık. Ama özellikle, AB ve ABD arasında müzakereleri başlayan Transatlantik Ticaret ve Yatırım Anlaşması'na (TTIP) müdahil olamamamız, bu yöndeki endişelerimizi daha da ileri taşıyor. Çünkü TTIP çağımızın en önemli anlaşmalarından biri. TTIP sadece bir STA değil. İçinde ticaretin yanı sıra karşılıklı yatırımlara ve standartlara ilişkin düzenlemeler de var. Taraflar ekonominin dünya devleri ve toplamda 820 milyonluk bir nüfusa ev sahipliği yapan ABD ve AB dünyadaki toplam üretimin (GDP) %45'ine sahip. Dünya ticaretinin ise %30'unu gerçekleştiriyor. Bir de TTIP'in kardeşi Transpasifik İşbirliği Anlaşması (TPP) var. Burada da ABD ve 13 Pasifik ülkesi yer alıyor. TTIP ile TPP birlikte yeni bir küresel ekonomik düzen demek. Çünkü dünyanın üçte ikisi bu yeni düzene uymak durumunda kalacak ve böylesine devasa bir anlaşmanın dışında kalanların olumsuz etkilememesi imkânsız.”

Hisarcıklıoğlu, ABD'nin Meksika ve Kanada gibi müttefiklerini bu anlaşmaya dâhil etme çabaları karşısında, GB içinde yer alan Türkiye'yi TTIP'e dâhil etmenin de AB tarafına düştüğünü söyledi.

RAISER: “GB'YE YENİ BİR KAN İÇİN DOĞRU ZAMAN”

Dünya Bankası Türkiye Direktörü Martin Raiser, AB-Türkiye GB Değerlendirme Raporu tanıtım toplantısında yaptığı konuşmada, Dünya Bankası tarafından, AB'nin ricası üzerine hazırlanan raporun objektif bir değerlendirme olduğunu söyledi. Raporun sadece Dünya Bankası'nın görüşlerini yansıttığına dikkat çeken Raiser, raporun Türkiye'deki ve Avrupa'daki paydaşlarla istişare halinde hazırlanmasına rağmen, sonuçların her iki taraftan da onaylanmış sonuçları olmadığını belirtti. Raiser, her iki tarafın da üzerinde tartışmaya devam edebileceği iyi bir temel sunduklarına dikkat çekti.

Küresel ortamdaki değişikliklerin Avrupa'daki ve Türkiye'deki ticaret politikalarına yansıyan değişiklikler sayesinde artık GB'nin önemli bir kavşakta bulunduğu değerlendirmesini yapan Raiser, bazı hususları ele almadan yola devam etmenin en iyi sonuç olmayabileceğini söyledi. Bunun nedenini de pek çok potansiyel

lin kullanılmaması olarak açıklayan Raiser, özellikle hizmetler ve tarım alanında GB'nin genişletilmesi, bazı ticareti bozucu unsurların ortadan kaldırılması yoluyla ticaretin iyileştirilmesinin mümkün olabileceğini dile getirdi.

Özellikle, AB ile Türkiye arasında GB'nin uygulanması konusunda bazı önemli hususların olduğuna dikkat çeken Raiser, konuşmasına şöyle devam etti:

“Bunlar her iki tarafın da bu ticareti bozucu unsurlara cevaben yapabileceği birtakım adımlar olduğunu gösteriyor. Yani hiçbir şey yapmamak etkili olmayacak. Artık bir önlemler paketi düşünmek, GB'ye yeni bir kan katmak için doğru bir zaman olduğunu düşünüyorum. Elde edilen bu büyük başarının, GB Anlaşması'nın üzerine bir şeyler koymalı ve böylelikle bir STA'ndan daha üstün olmasını sağlamalıyız.”

Raiser, GB'nin özünü koruyarak, uygulamada ortaya çıkan birtakım meselelerle ilgilenecek, kapsamlı şekilde her iki tarafın da maksimum kazan-kazan sonucunu elde edebilmesini sağlamak gerektiğini vurgulayarak, “Özellikle bu anlaşmayı yeniden canlandırılm ve modernleştirilm” dedi.

SZOMBATI: “GÜMRÜK BİRLİĞİ BAŞARIYA ULAŞTI”

AB Türkiye Delegasyonu Temsilci Yardımcısı Bela Szombati de, raporun ilk cümlesi olan “AB ve Türkiye arasındaki GB öncü bir çalışma ve benzersiz bir çalışma olmuştur” cümlesine atıfta bulunarak, tam potansiyeline ulaşamamasına ve zayıflıklarına rağmen GB'nin başarıya ulaştığı yorumunda bulundu. GB'nin somut başarılarını dile getiren Szombati, anlaşmanın Türk ekonomisini Avrupa üretim ve imalat ağına eklediğini, Türkiye'nin iç pazarın bir uzantısı olduğunu, arz ve tedarik açısından tam bir entegrasyonun gerçekleştiğini söyledi.

Türkiye'deki ihracatın bir numaralı destinasyonunun Avrupa pazarları olduğunun altını çizen Szombati, şunları söyledi:

“Üretim zincirleri o kadar iç içe geçmiş durumda ki artık pek çok sektörde GB altında Türk mallarını, ürünlerini, Avrupa mallarından ayırt etmek mümkün değil. İkinci olarak GB Türkiye'ye özellikle mevzuatın uyumlaştırılmasında erken dönemde yardımcı oldu ve pürüzsüz bir şekilde geçiş sağladı. Türkiye, Avrupa standartlarının ve yönetmeliklerinin, mallarla ilgili olan kuralların büyük bir çoğunluğunu iç hukuka aktarmış oldu ve daha iyi kalitede ürünleri vatandaşlarına sundu. Türkiye mevzuatını GB'nin gerekleri doğrultusunda güncellemeye devam etmeli ve katılım

◀ Dünya Bankası Türkiye Direktörü Martin Raiser, GB'nin AB ile Türkiye ticaretini dört kat artırdığını belirtti.

çalışmalarını bu doğrultuda yürütmelidir.”

Szombati, başarı hikâyelerinin yanı sıra GB'nin her iki tarafa faydalı olacak şekilde devam etmesinin önünde birtakım zorlukların olduğunu itiraf edilmesine gerektiğine vurgu yaparak, şu değerlendirmede bulundu:

“İki tarafın da uzun süredir süren birtakım şikâyetleri olduğunu biliyoruz. İlgili paydaşlarla yapılan istişarelerin sonunda bu rapor bize bu zorlukları gösterecek. Türkiye'nin en büyük endişesi, özellikle STA'larının, yeni STA taraflarıyla yapılabilmesi yönünde. Özellikle AB'nin ortak ticaret politikasının, GB yükümlülükleri bağlamında ele alınması söz konusu. Biz AB karar alma sürecine katılmaktan bahsediyoruz. Burada ticaret politikalarının şekillenmesinde asimetrik bir durum var. Bu endişe, hem resmi hem de gayiresmi ortamlarda dile getirildi.”

Szombati, vize uygulamaları, malların serbest dolaşımı gibi konularda Türkiye'nin birtakım sıkıntıları olduğunu ifade ederek, AB tarafındaki endişelerden de bahsetti. AB'nin özellikle anlaşmazlıkların çözülmesi mekanizması, ruhsatlandırma konuları, gözetim uygulamaları, tarif kotalarının ayrımcı bir şekilde uygulanması gibi konularda endişeler taşıdığını dile getiren Szombati, “Bütün bunlar bize gösteriyor ki GB yeni bir ivmeye ihtiyaç duymakta. GB'ni yeni boyuta taşımak çok önemli ve küresel ekonominin gerçeklerini göz önünde bulundurarak, her iki tarafın faydasına olacak şekilde bunu yapmak önemli” diye konuştu.

GRANJE: “GB'DEKİ ASİMETRİK SORUNUN FARKINDAYIZ”

Avrupa Komisyonu Genişleme Genel Müdürlüğü Aday Ülkeler Direktörü Alexandra Cas Granje, GB'deki asimetrik düzenlemelerin

▲ AB Türkiye Delegasyonu Temsilci Yardımcısı Bela Szombati, GB'nin yeni bir ivmeye ihtiyaç duyduğunu söyledi.

▲ GB'yle ilgili saptamalarda bulunan raporu Dünya Bankası Kıdemli Ekonomisti Kamer Karakurum Özdemir tanıttı.

farkında olduklarını belirterek, hazırlanan bu raporu rafa kaldırmayacaklarını ve genel bakış açısını göz önünde bulunduracaklarını söyledi.

Yeni üye devletlerin katılımıyla Türkiye'nin GB'de sorun yaşamasına neden olduğunu ifade eden Granje, "Bu gelişmeler durdurulamaz ve devam da edecek" dedi.

Granje, GB'nin Türkiye'ye bir STA'dan daha faydalı olduğunu anlatarak, "AB'nin üçüncü ülkelerle yapacağı STA'lar Türkiye'ye risk getirecektir, biz bunun farkındayız ve bunun üzerinde çalışıyoruz" diye konuştu.

Türkiye ve AB'yle ilgili son gelişmelerin istikrarlı ve daha güçlü bir ortaklığa ihtiyacın olduğunu gösterdiğini anlatan Granje, sorunların nasıl yapılacağına ilişkin işbirliği içinde çalışılması gerektiğini vurguladı.

ÖZDEMİR: "TİCARET İLİŞKİLERİNE HİZMETLERİN EKLENMESİ OLUMLU"

Dünya Bankası Kıdemli Ekonomisti Kamer Karakurum Özdemir AB-Türkiye GB Değerlendirme Raporu'nu sundu. Özdemir, Türkiye ile AB arasındaki ticaretin değerinin 1996'dan itibaren yaklaşık dört kat arttığını ifade ederek, şunları söyledi:

"AB'den Türkiye'ye gelen doğrudan yabancı sermaye akışındaki artış ve bununla birlikte Türk ve Avrupalı şirketlerin üretim ağları yoluyla entegrasyonundaki iyileşme önemli düzeyde gerçekleşti. Türkiye'ye giren doğrudan yabancı yatırımın da 4'te 3'ü AB kaynaklıdır."

Özdemir, hem AB hem de Türkiye'nin üçüncü ülkelerle STA yapma girişimlerinin olmasının ticaret ilişkilerinde değişikliklere yol açtığını anlatarak, "Raporun en önemli bulgularından biri GB'nin bir STA'ya göre daha fazla fayda sağladığıdır. GB kapsamında Türkiye'nin AB'ye ihracatı bir STA ile kıyaslandığında %7'ye kadar daha yüksektir. AB'nin Türkiye'ye ihracatı da %4 artmıştır.

GB'den en fazla etkilenen sektörler motorlu taşıtlar, televizyon ve giysi gibi görülmektedir" diye konuştu.

Rapor çerçevesinde yapılan analize göre anlaşmanın temel tarımı kapsayacak şekilde genişletilmesinin her iki taraf için de kazanç sağlayacağına dikkat çeken Özdemir, "Türkiye'nin AB'nin yiyecek güvenliğiyle ilgili kuralları karşılayabilmesi için süt ürünleri, et, canlı hayvan ve balık işletmelerinin modernizasyonu için yaklaşık 2 milyar euroya ihtiyaç duyulacaktır" ifadesini kullandı.

Özdemir, ticaret ilişkilerine hizmetlerin eklenmesinin olumlu olacağını belirterek, "Hizmetler Türkiye'nin GSYH'nin %60'ını teşkil etmesine rağmen GB'de yer almamaktadır. Türkiye hemen hemen tüm AB üye ülkeleriyle kapasitesinin altında ticaret yapmaktadır. Bu bağlamda örnek tahminler sınır ötesi hizmet ticaretinin açılmasının Türkiye'nin 1,1 milyar dolar statik kazanç sağlayacağını göstermektedir" dedi.

Mevcut veya genişletilmiş bir GB'nin faydalarının en üst düzeye çıkarmak için karar verme ve katılım süreçlerindeki asimetriklerin düzeltilmesinin önemini vurgulayan Özdemir, şunları söyledi:

"Karar verme sürecindeki asimetrikler GB anlaşmasının başlangıçta Türkiye'nin tam üyeliğine giden yolda geçici bir düzenleme olarak düşünülmesinden kaynaklanmıştır. Anlaşmadaki resmi hükümler Türkiye'nin karar verme sürecine değil kararların şekillendirilmesi sürecine katılımına imkân tanımaktadır. Asimetriklerin etkisini azaltmak için 'Türkiye'nin dostları' çalışma gruplarının oluşturulması ve Türkiye'nin komitoloji komitelerine ilişkin temsiliyetinin artırılması gibi adımlar atılabilir. AB'nin STA imzaladığı üçüncü ülkeler zaman zaman Türkiye ile STA imzalamayı kabul etmemektedir. Meksika, Güney Afrika ve Cezayir gibi. ABD ve Kanada gibi büyük ülkelerle AB arasındaki STA'nın artması Türkiye için potansiyel kayıpların artması riskini doğurmaktadır."

Özdemir, Türkiye'nin AB müktesebatını aktarımında şeffaflığın sağlanmasına yönelik resmi bir mekanizmanın gerektiğini belirterek, GB kapsamındaki alanlarda ortak ticaret politikasının ve teknik düzenlemelerin oluşturulmasıyla ilgili mevcut asimetriklerin eş zamanlı olarak giderilmediği takdirde anlaşmazlıkların halli mekanizmasının uygulanmasının zor olacağını söyledi.

Özdemir, Türk iş insanları için özel bir yeşil şerit oluşturulmasının ticaret üzerinde olumlu etki yaratacağını dile getirerek, "AB-Türkiye ticaretinde Ticaret Politikası Savunma Aracı araştırmaları başlatılmadan önce iyi bir diyalog sağlayabilmek için bir erken uyarı sistemi kurulmalıdır" dedi.